۸ ایون ۱۹۲۸ نجی ایل
Июн 8 1928 г.

بوتون تولکه‌لرڭ پروله‌تارلاری برله‌شیگز!

تك نسخه‌سی هر یرده ۳ قپك

ارمنستان قوموسنیست (ب) فرقه‌سی
مرکزی قومیته‌سینڭ اورغانی کندلی غزته‌سیدر

زحمتکشلره فرقه و شورا قورلوشنه عائد
یازیلاره صحیفه‌لریمز آچیقدر. چاپ
ایدیلمه‌یه‌ن مکتوبلار گیری قایتاریلمیر.

یاشاسین ایشجی کندلی اتفاقی!

زنگی غزته‌سی

«زنگی» نڭ آبونه قیمتلری:
بر ایللیکی . . . . . ـ ۲ منات
آلتی آیلغی . . . . . ـ ۱ منات
اوچ آیلغی ۶۰ قپك . . . .
اداره‌سی: ارمنستان ق. (ب) ف. م. قومیته‌سی

توزیعات شعبه‌سنڭ آدره‌سی: ایروان آبوویان نومرو ۸

نومرو: ۳۵ (۱۳۵) | هر هفته بازار و جمعه آخشاملاری چیقیر. | اوجونجی ایل دوامی.

مفکوره‌وی جبهه فرقه‌مزڭ اڭ مهم جبهه‌سی در

کنیش و درین بر صورتده زحمتی مفکوره جبهه‌سنه طرف چویرمك فرقه‌مزڭ اساس مسئله‌لریندندر.

بزه دوشمن اولان قوموسنیست علیهدارلاری ایله ایدیلن مبارزه جبهه‌سی، ارمنستاندا اوزون ایللر ضعیف بر جبهه ایدی. بو صوڭ وقتلرده بو جبهه‌ده بعض موفقیتلر الده ایدیلمش ایسه‌ده بونلار رهبرجی قوموسنیست تشکیلاتلارینك قاباغندا دوران مسئله‌لره نسبتاً اهمیتسز ایدی.

برنجی صیراداکی زحمتلریمزی مفکوره جبهه‌سنه طرف چویرمك؛ امانسز صورتده داشناقلارا ملتپرستلکه ضربه وورماق بو کیبلرینك عکس انقلابجی اولدقلارینی کنیش کتله‌یه آکلاتماق مقصدیله ایضاحات قامپانیاسی آپارماقلا اونلاری ایشجی صنفنه و زحمتکش کندلی کتله‌سنه دوشمن اولانلار ایله ایدیلن مبارزه‌یه چکمك دیمکدر.

ایکنجی سپه‌سیفیزمه ضربه ایندیرمك‌ـ اینو سوسیال دیموقرات و ملتپرستلکله تقصیرلندیرمك دیمکدر.

چورومش اولان مفکوره‌لر علیهنده شدتلی مبارزه‌یه دوام ایتمك، ملتپرستلکله هر جبهه‌ده یورولماز بالشه‌ویك مبارزه‌سی آپارماق دیمکدر. داشناقلار ارمنی بورژوآزیاسنك النده آلتدرلر. داشناق فرقه‌سی ارمنی بورژوآزیاسنك محارب فرقه‌سی و زحمتکشلرڭ فکرینی زهرله‌ین صنفی دوشمنی‌در. زحمتکشلرڭ صنفی دوشمن اولان داشناق فرقه‌سینه اوقتیابر انقلابنك دوزه‌لمه‌ز دوشمنلری کبی عمل ایتملی.

بو مسئله‌ده بوتون «اما»لر، بوتون ادبی ابوردلار هر جور تصحیح و دوزه‌لش آنجاق شدتلی مبارزه‌نی ضعیف دوشوره‌بیلر. بو و یا او جور تصحیحه و دوزه‌لیشه قالقیشانلارا و اورتولو فکرلر ایله ئوز «اما»سنی قباغا سوره‌نلره، ارمنستان قوموسنیست فرقه‌سنك اساس مسئله‌لرینده شبهه توخوملاری سه‌پنلره قارشی

ارمنستان قوموسنیست فرقه‌سی آغیر ضربه‌لر ایندیرملی‌در.

تبلیغات‌ـ‌تشویقات ایشلرینی قوه‌لندیرمك کتله‌نی خصوصیله کنجلری صنفی استقلالیت فکری ایله تربیه و داشناقلارڭ زحمتکشلر دوشمنی اولدیغنی آکلاتمالی شورا آپاراتنا، مطبوعاتا و کنجلریمز آراسنا یاییلان اینجه صنعت ادبیاتنا بوراخماق ایسته‌ین داشناق مفکوره‌سینه قارشی مبارزه آپارمالیدر.

سپه‌سیفیزمه‌ـ‌داشناقیزمك سوسیال دیموقرات‌جاسنا جوربه‌جور نظریاتنادا فرقه‌مزڭ تبلیغات‌ـ‌تشویقات‌سیسته‌منده مطابق یر آیرتماق لازیمدر. شورالار حکومتنك دوشمنلری (د. آنانون و غیریلری) بو کونده یاواش آزار ایله فرقه‌مزڭ قورولوش زحمتلرینك بوزولماسنا جالیشیرلار. اونك ایچون فرقه ایله کنجلر سپه‌سیفیزمڭ تاریخی کچمشنی آکلامالی و اونکله مبارزه آپارمالیدر.

ارمنستاندا ناسیونالیزم و ملتپرست عنصرلرڭ قوه‌لنمه‌سی داشناق و سپه‌سیفتلرڭ مفکوره‌وی قوه‌لنمه‌سی‌در. اودرکه ناسیونالیزمك هر کوروونشنه قارشی مبارزه آپارماق فرقه‌مزڭ برنجی وظیفه‌سی‌در. همین وظیفه امکجیلر قادروسنی تشکیل ایتمك و اونلاری مفکوره جبهه‌سنه چیقارماقلا، سیاسی تربیه‌نك مطابق صورتده اصلاحیندان و مفکوره جبهه‌سنده فرقه رهبرلکینك قوه‌لندیریلمه‌سندن آسیلدر.

ارمنستان قوموسنیست فرقه‌سی تروتسکیزم مبارزه‌سنده و کنجلر آراسندا حصوله کلن مفکوره‌وی تمایللر حقنده آز ایش کورمه‌مشدر. و مفکوره‌وی نقصانلاری دوزه‌لتمشدر. همین جبهه‌ده زحمتك جد و جهدی هله ضعیفدر.

مفکوره جبهه‌سی ارمنستانك بوتون فرقه تشیلاتلارینی بر آرایا ربط و سوسیالیست تصرفاتنك قورولوشی جبهه‌سنده هر کونلك زحمتلرینده شدتلی صورتده دوام ایتدیرملی‌در.

ارمنستان قوموسنیست (ب) فرقه‌سی مرکزی قومیته‌سنده

ارمنستان قوموسنیست (ب) فرقه‌سنڭ تشکیلات قالیقیاسی، اوقتیابر چاغریشنڭ ارمنستانداکی نتیجه‌لری تنقیده آلاراق تاپمشدرکه:

۱ـ‌ارمنستان مقیاسندا چاغریش مدتنجه فرقه‌یه قبول ایشلری اساسندا دوغرو آپاریلمش و عموم اتفاق قوموسنیست (ب) فرقه‌سی مرکزی قومیته‌سنڭ قرارلارینا تمامیله اویغون کلیر.

۲ـ‌قامپانیا دورینده ل. ق. ك. اتفاقی طرفندن قوتلی جریان کورولموش و بونڭ نتیجه‌سی اولاراق ل. ق. ك. اتفاق عضولری قبول اولونانلارڭ ۴۷،۳ فائضی تشکیل ایدیرلر. ل. ق. ك. اتفاقنك فائضی خصوصیله ایروان (۶۱،۹) و له‌نیناقان (۷۰،۵) تشکیلاتلارینده بویوکدر. اڭ آز فائضی اچمیازین (۳۸،۱) و زنکه‌زور (۳۰،۵)در. قادینلارڭ قبول ایشی ضعیف اولموش و بونڭ نتیجه‌سی اولاراق قبول اولونان قادینلارڭ فائضی چوق آزدر (۵ فائض)

۳ـ‌اوقتیابر چاغریشی فرقه اجتماعی هیئتك دوزه‌نه سالینماسی مسئله‌سنده‌ده بویوك اهمیتی واردر. بونڭ‌دا نتیجه‌سی اولاراق ایشجیلرڭ فائضی نسبتجه آرتمشدر (۲۹،۷ـ۳۵،۵) و عینی زماندا فرقه اوزه‌کی اجتماعی اداره و مؤسسه‌لرده قوه‌لنمشدر.

۴ـ‌اوقتیابر چاغریشی مدتنجه میدانا چیقاریلان صنفی حادثه‌لرڭ جرکه‌سنده کوسترمك اولارکه:

آ) باتراقلارڭ و خردا ملتلرڭ قبولی ضعیف اولموشدر.

ب) قبول اولونانلارڭ بویوك قسمی تمامیله سوادسزلاردر (زنکه‌زور قضاسندا).

پ) چاغریشڭ زحمتلری و بونڭ کیدیشاتی حقنده عمومیتله قضا قومیته‌لری طرفندن اوز وقتنده اینفورماسیا و استاتستیقی معلوماتلار ویریلمه‌میشدر. بو سببدن ده چاغریشا باغلی مسئله‌لر کافی درجه‌ده مطبوعاتدا ایضاح اولونمامشدر.

۵ـ‌چاغریش مدتده قبول اولونان ایشجیلرڭ کرك سوادسزلغی و کرکسه سیاسی سوادسزلقلارینی لغو ایتمك و اونلارڭ آراسندا سیاسی معارف زحمتلرینی قوه‌لندیرمك ایچون لازیمدرکه:

آ) سیاسی سواد مکتبلرینه اونلاری قبول ایدوب، اونلارڭ سیاسی معارف ایشلری اوزرینه خصوصی دقت یتورمه‌ك.

ب) اجتماعی فرقه زحمتلرینه اونلاری فعال بر صورتده اشتراك ایتدیروب منفرد (تك‌ـ‌تك) و غیر اصوللارلا اونلارڭ سیاسی معارف ایشلرینی تأمین ایتمك.

۶ـ‌کله‌جکده قوموسنیست فرقه‌سنڭ نوبتی مسئله‌سی، اوقتیابر چاغریشندا قبول اولونانلاری وقتنده عضولیکه کچیرمه‌ك و قبول ایله کچیرمه‌ك زمانلاردا موازی اولاراق اوقتیابر چاغریشندا ویریلن عریضه‌لرڭ تأخیره سالنماسنی تدقیق ایدیلمه‌لیدر.

کوماقرائتخانه‌لری و موپر

اجتماعی موپر تشکیلاتنك بش ایللیك وارلیغینا باقمیاراق کنیش کتله‌مز اونك اجتماعی و سیاسی اهمیتنی ادراکلی صورتده آکلامشدر دیمك هله ممکن دکلدر. هله چوقلاری موپرڭ مقصدی ئوز بوتون زحمتلری ایله قاپتالیست اولکه‌لری حبسخانه‌لرینده‌کی انقلابجیلارا و اونلارڭ عائله عضولرینه مادی کومك ایتمك ایچون «جمعیت خیریه» بیلیرلر.

موپرڭ بین‌الملل انقلابجی مبارزلرینه گوستردیکی مادی اهمیتلی یاردیمك رولنی آنکلو ایتمکله برابر موپرڭ رولی بالکز اونداد‌ر، دیمکده اکتفا ایتمه‌ملی. بین‌الملل انقلابجی مبارزلرینه ایدیلن یاردیم باخیمی آنجاق زحمتك بر طرفی‌در، اڭ مهم مسئله زحمتکش کتله‌نڭ بیلیکنی یوکسلتمك و محکمله‌تمك، اونی بین‌الملل روحی ایله تربیه ایتمك و عین زماندا بین‌الملل پروله‌تاریانی ایله اتفاقی برکیتمکدر.

زحمتکشلریمزڭ کنیش کتله‌سی، ئوز منافعلرینڭ، غربی آوروپا ایشجیلری، مستملکه و نیم مستملکه ازیلمش زحمتکشلری ایله باغلی اولدیغنی آکلامشدر. غربی آوروپانڭ قاپتالست اصوللاری نه قدر تز یقیلیرسا، استبداد اولکه‌لرینڭ زحمتکشلری نه قدر تز زماندا قورتولورلارسا بوتون زحمتکشلر تصرفاتنڭ تمامی یاخشیلاشماسی و اوندان آسیلی اولان جهانی سوسیالیزم بر و قدر تیز حیاتا کچر. زحمتکشلرڭ اتفاقنی بین‌الملل پروله‌تاریات ایله داها آرتیق محکم‌لتمك ایچون واقع اولان صنفی مبارزه‌لر پروسه‌سنده‌کی بوتون مومنتلردن (دقیقه‌لردن) استفاده ایتمك لازیمدر.

بو مسئله‌ده کوما‌ـ‌قرائتخانه‌لری نزدینده تشکیل ایدیلمش مخصوصی موپر گوشه‌لری کتله‌لری بین‌الملل روحی ایله تربیه ایتمك بوتون جور زحمتلری مرکزلشدیرمك جهتنه فکر ویرملی‌در.

بعض کوما قرائتخانه‌لرینده موپر گوشه‌لری واردر، فقط موپرڭ گوشه‌لری موپرڭ بوتون زحمتلرینی و اونڭ اهمیتنی کوسترمیرلر. آنجاق بر‌ـ‌ایکی لوحه (پلاقات) و یاخود کهنه‌لنمش دیاغرامالار دیوارا یاپشدیرماقلا کفایتله‌نوب اونکله‌ده ایشی کورمش بتیرمش سایرلار. بو جور گوشه‌لرڭ لزومی یوقدر و خرجلره کلنجه اونوتمامالی‌که موپر تشکیلاتنڭ هر قپکی قیمتلی‌در و اونی ئوز آصل مقصدینه خرج ایتمك لازیمدر.

گوشه‌نڭ رهبرلکی زحمتلرینڭ تشکیلی ایچون سه‌قیا (شعبه) تشکیل ایتملی. (سه‌قیا پروغرام و زحمت پلانی ترتیب ایده‌رڭ عمومیتله گوشه‌نڭ زحمتلرینه رهبرلك ایده‌ر.)

کتله گوشه ایله مراقلانماق ایچون گوشه‌نڭ مضمونلارینی کونڭ یکیلکلری ایله برابر ده‌کیشمه‌لی، اونی غزته‌لردن مجموعه‌لردن آلنان شکللر ایله غزته معلوماتلاری ایله بزه‌تمك. مثلا بو گون ایتالیا حبسخانه‌لری قوموسنیستلرڭ چکدیکی اذیتلر حقنده یازیرسگز. بر نیچه گون سوڭرا چین قوموسنیستلرینڭ کولله‌لنمسی اونلارڭ عائله عضولرینڭ آج قالماسی حقنده، والخ معلومات ویریرسگز، بو صورتله غزته‌لره باقاراق و مخصوصی مقاله‌لر و شکللر توپلایاراق هفته‌ده هیچ یوقسا بر دفعه تازه‌له‌مك کتله‌یی مراقلاندیرماق و جلب ایتمك لازیمدر. گوشه‌ده مخصوصی ره‌ف یاپماق ممکندر. (قواوپراتیفلردن پارچالار آراسندا اولان اینجه تاختالاردان آلوب دورت اوجندان تللر باغلاماق و تللرڭ اوجلاری برلشدیروب بر میخدان آسماق). ره‌ف اوزه‌رینده غزته‌لردن مخصوصی کیلمش معلوماتلار، مقاله‌لر و حتا کتابلار دسته ایله قویماق همین شکللری‌ده وقتلی وقتنده ده‌کیشمك تازه‌له‌مك لازیمدر. اوندان سوڭرا انقلابجی مبارزلرڭ مخصوصی آلبومینادا مالك اولماق لازیمدر. بونڭ ایچون بویوك دفترچه آلوب ئولموش، قتل اولونموش انقلابجی مبارزلرڭ شکللرینی اورایه یاپشدیرماق ممکندر. مثلا **نریمانوفڭ، حاپاریدزه‌نڭ، ساققو وانسه‌تتینڭ** و اوزکه‌لرڭ شکللری و اورادا غایت مختصر صورتده مبارزڭ ترجمهٔ حالنی یازمالی. چونکه کتله خاطرات ایله همین انقلابجی ایله باغلی اولدیغندان و ئوز تانیدیغی آدامڭ چکدیکی اذیتلرینی یادا سالاراق حال حاضردا خارجده انقلابجیلارڭ چکدیکی اشکنجه‌لر و اونلارڭ عائله‌لرینڭ یاردیمسز حاللارینی خاطره سالماق اونڭ ایچون آسان اولور. قاریقاتورالاردا معین جانلیلق حصوله کتوره بیلیر. مثلا ایتالیانڭ قتل اولونمش قوموسنیستلرینڭ و عمومیتله آغ ته‌روررڭ دهشتلری حقنده موسولینڭ قاریقاتورینی ویاخود بورژوآزیانڭ شکلنی یاپشدیرماق ممکندر. بو قاریقاتورلاری یولداشلارمزده چکه‌بیلیر. یاخشی چکلمه‌مش‌ده اولسا زیانی یوقدر. کندده چالیشان یولداشلاریمز هر شئی‌یی ئوز ئوزلری یاپماغی اوکرنمه‌لی، یاراتمالی‌درلار.

کتله‌یی موپر صفلارینا جلب ایتمك ایچون کچمشده چوقلاری عضو یازمش و موپرڭ مسئله‌لری مقصدلری ایله تانیش ایتدیرمه‌دن عضو کتابچه‌لری ویرمشلردر. چوق برلرده کندلیلر موپرڭ کتابچه‌سنی ویرکیدن خلاص اولماق ورقه‌سی سایمشلاردر. اولابیلرکه زحمتکش کندلیمزه او جورده سویلمش اوللارکه پول ویرسین و عضو یازیلسین. بو صورتله عضو یازدیرماق نه اینکه یاڭلیش حتا جنایتدر. موپر خطیله چالیشان یولداشلاریمز یاخشی آکلامالیدرلارکه اساس مسئله کندلینڭ ایلده ویردیکی ۲۴ قپك پول دکلدر، اساس مسئله اونڭ موپر اجتماعی تشکیلاتنا ادراکلی صورتده یاناشماسیدر. و اکر بزیم ایشجی کندلیلرڭ بوتشکیلاتا اشتراكلاری یالکز عضو حقی ویرمکله وظیفه‌سنی قورتارمش حساب ایدیرلرسه او جور عضو یازماقدان بویون قاچرمالی. عموم ادراکلی امکجیلریمز موپر تشکیلاتنداکتله‌نڭ ادراکنی یوکسلتمك ایچون بوتون قوه ایله چالیشمالی و عضولر یا زاندا مجبوری هیچ بر واسطه‌یه مراجعت ایتمه‌مکله برابر حتا معنوی بر تضیق کوسترمکدنده چکنمه‌لی‌درلر.

آ. قاراگل

مدنی انقلاب و مکتب

اوقتیابر انقلابی، ۱۹۱۷ نجی ایلده دنیانڭ آلتیده برینده هله ایمدی‌یه قدر کورولمه‌میش پروله‌تار دیقتاتوراسنی قوردی. بو قورولوش ایسه بورژوآزیا صنفنه قارشی آپاریلان اوزون مدت مبارزه نتیجه‌سنده و میلیونلرجه انقلاب قربانی اولان قهرمانلارڭ قان بهاسی‌ایله آلنمیشدر. مملکتڭ اقتصادینا مالك اولان بورژوآزیا صنفی محکم، دائمی اولماق و یوز فائض اونلارڭ النده اسیر اولان زحمتکش صنفنی استثمار ایتمك ایچون، اوزینه جمعیت و حکومت یاراتمشدر. بونونلا کفایتلنمه‌یوب بوتون مطبوعات، مکتب، کینو، تیاترو، **صنایع نفیسه‌یی خلاصه بوتون مدنیتی** صنفی آلت ایدوب اونڭ واسطه‌سیله **بورژوآزیا صنفی مفکوره‌سنی** زحمتکش کتله اوزرینه آپارماقلا اوز **دائمی حکمرانلق** ایتمك اساسلارینی برکیدیر بیلیر.

دیمك بو کوستردیکمز **بورژوآزیا مدنیتی** عمومیتله آغالق ایدن صنفڭ منفعتی ایچون اولمشدر. همین مدنیت عصردن عصره و نسلدن نسله کیچه‌رڭ کیتدیکجه کنیشله‌نوب معین واسطه‌لریله‌ـ مکتب، مطبعه، صنایع نفیسه‌ـ‌یاواش یاواش جمعیت عضولرینڭ به‌ین و قانلارینا بورویوب بر چوقلارینی زهرله‌مکله، بر جمعیت عمله کتیرمیشدر. لاکن بو طور معین بر جمعیت یاراتماق بعضاً تدریجی اولمایوب بلکه انقلابی واسطه ایله اولور. انقلاب واسطه‌سیله میدانا آتیلان یکی صنف کهنه جمعیتك قانون و مدنیتنی آمانسز تنقیده باشلایاراق، اوزی ایچون یکی بر مدنیت یاراتمالیدر. و بو یکی یارادیلان مدنیت اسکی مدنیتك بر حصه‌سی، ایمدی‌که جمعیته مالك اولان صنفك قورولوشنا منفعتلی پارچالاردان عبارت اولوب او بری حصه‌سی ایسه یکی صنفك مراق و مرامنا عائد اولان مدنیت اساسلارندان ترتیب اولونمالیدر. بو ترتیب ایله برابر پیداغوژی تربیه اساسلاریدا یکی شرائطه کوره ده‌کیشلوب، یکی صنفك مفکوره و مقصدلرینا دائر مطبوعات و مکتبلر یاراتمالیدر. البته بو یارادیجیلق تیزبرزمان ایچرسنده ممکن اولمایاجاقدر.

اکر بز پروله‌تار انقلابی واسطه‌سیله یکی یارادیجیلغا یاناشارساق او زمان بو یکی یارادیجلیق مسئله‌سی داهادا چتین اولور. چونکه بز نیچه یوز ایل مدتنده تحکیم و استثمار واسطه‌سیله عمله کلمیش بر صنفی مدنیتی محو ایدوب بونك یرینه ایسه غیری صنفی بر جمعیت مدنیتی یاراتماق ایسته‌یریز. بورادان آشکار اولورکه صنفی مدنیتی اولمویان بر جمعیتك حکومتیده اولابیلمز؛ بو ایسه بزیم آخر مقصدمز سوسیالیزم قورماق دیمکدر.

البته سوسیالیزم قورولوشنا چاتماق

قوللقتیو تصرفاتلارینك عموم اتفاق قورولتاییی

مایك ۳۱ـ‌ده موسقودا قوللقتیو تصرفاتلارینك عموم اتفاق قورولتاییی آچلدی. قورولتایا ۴۰۰ـ‌دن آرتیق نماینده اشتراك ایدیردی. قورولتاییی یولداش یاقوفله‌ف آچدی. صدارت و فخری صدارت سچکیده‌ن سوکرا یولداش قاله‌نین معروضه‌یه باشلادی.

یولداش قاله‌نینك چیقیشی

قورولتای داواملی آلقشلارلا یولداش قالینینی قبول ایتدی. قاله‌نین یولداش اوز معروضه‌سنك بیرینجی حصه‌سی شورالار حکومتنك آسایشی تأمین ایتمك ایشنده آپاردیغی مبارزه‌سینه حصر ایتدی.

بوندان سوکرا قاله‌نین یولداش شورالار ایتفاقنك داخلی وضعیتنی ایضاح ایده‌رڭ خصوصیله قوللقتیولشدیرمه ساحه‌سنده کند تصرفاتندا آپاریلان زحمت ارزه‌رینه دایاندی.

قاله‌نین یولداشك معروضه‌سی حقنده قبول اولنان قطعنامه‌ده قورولتای کند تصرفاتك اجتماعی قورولوش ایشنده حکومتك بوتون تشبثاتنی تمامیله حیاتا کچیرمه‌یه سوز ویریر.

یاز اکین قامپانیاسینی قورتاردیق ایمدی پایز اکینینه حاضرلاشمالی‌یز.

هیچ بر تراقتوری ایشسز دایاندیر مایوب پایز اکینی ایچون شوم ایتمك لازیم‌در. بو یاز ۲۰۵۰ دیسیاتین آرتیق پامبوق اکمیشیك چوره‌ك ده‌نی ایسه کچن ایله نسبتاً ۵ فائض آرتق‌در. کله‌جك یاز ایچون توخوملر حا ضرلاییرز. کچن ییلیله مقایسه ایده جك اولورساق گوره‌رزکه بو ییل ۲۰۰۰ دیسیاتین آرتیق قارتوفیل اکیلوبدر.
یاز شوموندا تراقتورلاردان لا زیمی قدر استفاده ایدیلمه‌میشدر.

جوان کندلی‌یه نصیحتلر

آتلاری برلشدیرمك قامپانیاسنا باشلانمشدر

۲۶ نجی ایلك آپره‌لینه قدر بزیم دولتی آت زاوودو تشکیلاتی بر دوره یا شیردی. ۲۶ نجی ایلك آپره‌ل آیندا خلق توپراق قومسارلغی نزدینده آت زاوودی شعبه‌سی تأسیس اولنور. هامودان قاباق دولتی آت زاووده‌ینك آیغیر (ارکك آت) آتلاری کندلینك قصیراقلاری ایله برلشد یرمك پروغرامی اوزه‌رینه دوشونیلور. او یاز موسمنده بعضی قضالاردا آتلاری بر لشدیرمك ایچون ۹ منطقه تشکیل اولنور. یای عرضنده آتلاری برلشدیرمك منطقه لرینده ۵۳۲ کندلیلرك قیصراغی برلشد یریلیر. کندلیلرك احتیاجلارینا کفایت ویرمك ایچون خلق توپراق قومسارلیغی ۲۷ نجی ایلیك یاز وقتنده آت زاوودینی ایرواندان قارقلعه‌یه (لوری‌ـپامباق قضاسنده در) نقل ایتمگی قرارلشدیریر. قرار حیاتا کچیریلر. ۲۷ نجی ایلده آتلاری برلشد یرمك قامپانیاسینا قاراقلعه‌دن باشلانیر همین ایلده منطقه‌لر واسطه‌سیله کندلیلرك ۷۲۸ قیصراغی برلشدیریلیر.

بو ایل آتلاری برلشدیرمك منطقه لری هارادا اولاجاقدر؟

بو ایل آت برلشدیرمك قامپانیاسی دا ها موفقیتله تشکیل اولونمشدر. هرشیده‌ن قاباق ئولکه آتلارینك مقداری و یرلری حسابا آلنمشدر.

محاربه‌یه ده‌ك اولکه‌مزده ۵۱،۴۶۳ آت وار ایمش، ۲۲ نجی ایلده ۱۴،۱۹۲ ـه اینمش ایندی ایسه ۳۰،۰۰۰ دن آرتیق‌در. ئولکه‌مزك چوق آت اولان یری لوری‌ـ پامباق قضاسیدر. اورادا هر ۱۰۰ تفره ۳۰، دیلجاندا ۲۴، زنکه‌زورده ۱۶، له‌نیناقاندا ۸ آت چاتیر.

اولکه‌مز خلقنك ۹۰ فائضنك آتی یوق در. ۱ آتا مالك تصرفاتلار ۵ فائض ایکی آتا مالك تصرفاتلار ۳ فائض ۴ـ۳ آتا مالك اولانلار برر فائض تشکیل ایدیر. بویله‌لکله اولکه‌مزده هر ۷ تصرفاتا ۱ آت یا اینکه داها دوغروسی هر ۳۰ نفره بر آت دوشیر. اولکه‌مزك آتلاریندان ۷۰ فائضی بینك وقالانلاری ایسه قوشار آتلاردر.

هامو بو حاللار حسابا آلناراق بو ایلیك برلشدیرمه قامپانیاسی تشکیل اولونمشدر. بو ایل تملی ۱۰ برلشدیرمه منطقه‌لری آچلمشدر: **ایروان قضاسندا ٤ آیغیر ایله ایکی منطقه، قاراقلعه‌ده ۳ آیغیر ایله بر منطقه، له‌نیناقان قضا سندا ۲ آیغیر ایله برمنطقه، دیلجان قضاسندا ۲ آیغیر ایله بر منطقه، وارانسوفقادا ۲ آیغیر ایله برمنطقه، قاراکلیساده ۲ آیغیر ایله برمنطقه، زنکه‌زوردا ۳ آیغیر ایله برمنطقه، نوربایزیدده ۲ آیغیر ایله بر منطقه، یه‌له‌نوفقادا ایکی آیغیر ایله برمنطقه تشکیل اولونمشدر.**

تمللی منطقه‌لرده‌ن باشقا ٤ ده صنعی سیار برلشدیرمه منطقه‌لری تشکیل اولو نماقدادر.

صنعی سیار منطقه نه‌ایچون مهم‌در؟

صنعی سیار برلشدیرمه منطقه ایشی خا رجی ئولکه‌لرده ۴۰ ـ ۳۰ ایلده‌ن بری واردر. روسیه شوراﻻشاندان سوگرا ایسه ئولکه‌مزده بو اصولی تطبیق ایتمکه باشلا نمیشدر. ایندی بیگلرجه روس کندلیلری ئوز آتلارینی برلشدیرمك ایچون منطقه‌یه آپاریرلار.

بر آیغیر ایلده ۶۰۰ قدر قیصراغلارلا برلشه‌بیلر حالبوکه عادی قاعده ایله بر آیغیر ایل عرضنده ۳۰ ـ ۲۰ قیصراغلا برلشیر. صنعی برلشدیرمه‌نك بر یاخشی طرفی‌ده اودرکه اوزون ایللر قیصر قالان آتلار بوبلو قالیر. اودرکه آکلاقلی کندلی جیوانلاری کندده یاشلی کندلیلره نمونه اولمالیدرکه اونلاردا ئوز آتلارینی صنعی صورتده برلشدیرسینلر.

بوتون کندلیلرمز ئوز آتلارینی صنعی صورتده برلشدیرمکی اوکره‌نیرلرسه ئو لکه‌مز ایچون ۲۰ یاخشی آیغیر بوتون قیصراقلارا ایله برلشدیرمك ممکن اولار. بوجور اولمازسا ۱۵۰ قدرآیغیر لازیمدر.

بر آیغیری بر ایل بسله‌مك ایچون ۴۰۰ منات لازیمدر، دیمك اولور دولت ۶۰،۰۰۰ منات عوضنه ایلده ۱۰،۰۰۰ـ۶ منات خرج ایدر.

آلیسی

کند تصرفاتنك بو گونكی تالانچیلاری

کند تصرفاتنا ضره‌ر ووران جوجو لرنك تعجیلی صفتلریندن بیری‌ده بودر که اونلار ضره‌ر ویرمکدن ئوتری ئوز لری ایچون معین بیر وقت سه‌چیرلر. بو جوجیلردن بعضیلرینك بویله ضره‌رلی حرکتلری اکنلرنك تازه وقتنه تصادیف ایدیر. بو جوجیلرك ضره‌رینك قارشسنی آلماق ایچون، کندلی آییق اولمالیدر؛ کند تصرفاتنك هانسی دوشمانی ایله نه زمان مبارزه ایتمه‌کیك یوللارینی ئو کرنمه‌لیدر.

وقتنده مبارزه‌یه حاضرلانماق، دوشمانا امان ویرمه‌مك دیمکدر. آشاغیدا گوستر دیکمز ضره‌ر ویریجی جوجیلرك بو کون قارشوسی آلنماز ایسه، صباح کند لینك امکینیك بیر حصه‌سینی ثمرسیز قویاجاقلار بو جوجیلردن بیری (مای بوجکی)در.

مای بوجکی ایله تانیش اولیك

بو شاهبالوت رنگینده آخشاملارویز یتلی ایله اوچوشان بیر بوجکدر. مای آیندا چیقیر و آغاجلارك یاپراقلارینا چوق زیان ویریر. ایکی اوچ یرده ۸۰ کیبی یومورتا قویور. بو یرمورتالاردان چقان اتجه باﻻلاری، اوزوم و میوه با غلاری ایچون چوق قورقولیدرلار. بو نلار تمام اوچ ایل توپراق آلتینده گز له‌ندیکلریندن آغاجلارك و بیتکیلرك خیردا کوکلرینی ییوب. دولانیرلار. نتیجه‌ده آغاجلار قوروماغا باشلانیر.

بو بوجه‌کیك اتجه باﻻلارینا بعض قضالاریمزدا «داناديشی» دیرلر. ایه‌ك آغاجلارینك ضعیفلیکنه و سولغونلیغینا چوق وقت بونلار سبب اولورلار. اول باشدا بو جکلرك ئوزلرینی تلف ایتمکه چالیشمالیدر که، یومورتلایوب، تازه باﻻ لار آرتیرماسینلار، سحر وقتلرینده بو بوجکلر آغاجلاردا حرکتسز حالده کیزله‌نیرلر بو وقتده اونلاری چیرپوب تلف ایتمه‌لیدر.

گنجه قضاسنده نه‌مسلر توپراغی ده‌رین قازدوروب بو بوجکیك اتجه باﻻلارینی ییغماق ایچون موزدورلارا آیریجا زحمت حقی ویریر. کندلیلر بو تالانچیلارك عهده‌سیندن کلمك ایچون همیشه حاضر اولمالیدرلار.

بیتکی بیتلری کندلی‌یه ایکی قا[t]... زیان ویریر

بو کند تصرفاتندا بیت آدیله مشهو[ر] اولان خیردا بویلی و بویوك دسته ایله یاشایان جوجیلردر. بونلار ایتی امزیك لری ایله یاپراقلارك، بوداقلارك و کوکلرك شیره‌سینی، مفته‌خور کیبی ساووروب، میوه آغاجلارینی و باشقه بیتکی‌لری ضعیفله‌دیرلر. بو ضعیفلیك نتیجه سینده آغاجلار خسته‌له‌نیر محصولدا آزالیر بو بیتلر چوق اورویوب آرتاندرلار. بو‌ـ نلارك ارککسز یومورتلایان، حتا دیری باﻻ دوغان قسماری‌ده واردر.

آلما، آرمود و شافتالی کیبی میو[ه] آغاجلارینك یاپراقلارینی بیتلر ساوور‌ـ دیقدان سوگرا همان یاپراقلار شیره‌سیز لیکدن ییغیشوب، بوکولوب، سولوب، توکولورلر. آشکاردر که یاپراقسز آغا[ج] میوه یتشدیر بیلمز. بو سببدن بعض وق[ت] بویوك باغلار میوه‌سیز قالیرلار.

بیتلرك قیرمزی بیر قسمی آلما آغ[ا] جلارینك قابوغی و کوکینك شیره‌سنك ساووردیغی ایچون، بو حصه‌لرده یومروق بویدا شیشلر عمله کلیر. بو شیشلر آغ[ا] جلاری ضعیفله‌دوب، بعض خسته‌لکلر[ه] و شاختایا دوامسز ایدیر.

بوندان باشقا بیتلرك قاربوز، خیار کیبی بیتکلره ضره‌ر ویره‌ن توعلری‌ده واردر. بونلار اولجه یاپراقلارك آشاغی طرفند[ه] اولورلار. بو بیتکیلر یکی‌جه بوی آتدیقلاری زمان یاپراقلارك آشاغی حص[ه] سینه وقتلی وقتنده باقمالیدر که، بیتلر کوروندیکده تیزلیکله معالجه ایتمك ممک[ن] اولسون

بیتلر ایله مبارزه ایتمکیك اك یاخشی اصولی ۴۰۰ غرام یاشیل صابونی بی[ر] ویدره سودا اریدوب، یولوقمش بیتکیلر[ی] جیله‌مه‌لیدر. بونی‌ده بیلمه‌لیدر که بو بی[ت] کیلرك اوستینه بیر نوع شیرین شیر[ه] یایماق ایله، باشقا ضره‌رلی جوجولری[ده] اورایه جلب ایدوب، بیر پارا آرارلار[ی] ایچون الویرشلی شرطلر یارادیرلار بوی[له] لیکله کندلی تصرفاتنا ایکی قات ضر[ر] ووریرلار.

آغرانوم حبب بابایف

پروله‌تار انقلابنك صباح که کونی اولمایوب معین درجه‌لرده، معین واسطه‌لر ایله اونا یورومه‌لییك، بو مهم واسطه‌لردن بری‌ده بزیم مکتب و اورادا اولان تربیه‌مز او لمالی‌در. بو مکتبلرده بز کهنه جمعیتدن بزه میراث قالان علم، فنیك یاخشی طرف لرینی له‌نین یولداش دیدیکی کبی آلوب واو بری چورومش طرفلارینی آتماقلا آنجاق معارفك (دیمولقتیق) مدنیتی واسطه سیله اساسلانان پیدالوغیاسنا یاناشمالییق. بو صورتله ایمدی‌یه قدر بورژوآزیا صنفی نك اساسلاریندان بری اولان طبیعت قو رولوشنی و جمعیت فورمالارینی اوکرنمه‌ك ایچون استفاده اولونان دینی و موهومات فکرلرینی قالدیرماق یکی انقلابی برصنفك بورژوآزیا صنفنك یاراتدیغی جمعیته ضربه وورماق و حتا او جمعیتی یاریم ییقماق دیمکدر. بو ایسه بزیم انقلابی وظیفه‌لریمزیك مهملریندن بریسی‌در.

مه‌تودـاصولـسلکنه کلدیکده اوز یکی مکتبلریمزده کهنه جمعیتك قوردوغو مه‌تود دان ینده اوزاقلاشمالییق، مثلا: کتابدان اوخوماق، درس ازبه‌رله‌مك و بو کبی مه‌تودلار هانسیلارکه، جوان فکرلری یورماقدان باشقا بر شیئی اولمایوب آنجاق طلبه‌ده بر غیری آقتیفلیك یارادیر. بزیکی مکتبلریمزده معلم رهبرلیکی آلتندا تجر به‌وی و زحمت ایله علاقه‌دار اولان مه‌تود لار کچمه‌لیز. هله **قارل مارقس** اوز عصرینده برنجی انترناسیونال قونغرانسی معروضه‌سنده فابریقاـزاووود داخلنده زحمت ایله علاقه‌دار اولان تربیه، نه قدردر و منفعتلی اولدیغنی سویله‌مشدر. بزیم ایمدی که: زحمت مکتبمز همان فکری اثبات ایتمکه چالیشمالیدر. هر کاه زحمت مکتباری اوزتربیه، درس، ایشلرینی ساغلام بدن اولان طلبه‌لر و تخنیقی طرفدن یاخشی قورولموش اولان فابریقا زاوود و یاخود «مدنی اکینجیلك» آلت لریله تأمین اولونارسا موفقیت الده ایتمش اولوروز.

آنجاق بزیم اولکه‌مز، «کند صنایع» اولکه‌سی اولدیغی ایچون هر یرده کو ستردیکمز زحمت مکتبلرینی قورماق تیز بر زماندا ممکن اولمایاجاقدر. اونا کوره «زحمت» مکتبلرینه یاناشماق صفتیله بز «کندلی جوانلارینك» مکتبی آچماغا خصوصی دقت **ویرمه‌لییك**.

لاکن فرقه و حکومت طرفندن مملکتمزی آغیر صنایع مملکت شکلنه سالماق ایچون آپاریلان سیاست کله‌جکده زحمت مکتب لرینك داهادا کنیشلنمه‌سی ایچون نه‌قدر بویوك اهمیتی اولدیغنی آشکار ایتدی.

هله‌لیك قباغدا دوران مه‌تود (اصول) مسئله‌لری حکومت فنی شوراسنك ترتیب ایتدیکی پروغرام و قومپلقس سیستمه‌سیله درس آپارماقدان عبارت اولمالیدر. بو طور درس آپارماق مسئله‌لری برنجی نو به‌ده البتده‌که، شهر و دائره مکتبلرینده یر دوتوب و اورادا نمونه اولماقلا یواش یواش کند مکتبلرینه سرایت ایتملی‌در.

بو قرار ایله شورا حکومتی زحمتکش صنفنی علملندیروب اوز معارف سیاستنی حل ایتمکله اونك انقلابنا دائر اولان مدنیتی یاراتمالیدر. چونکه مدنی انقلاب معارفدن آیریلماز بر پارچادر.

بویله اولارسا مدنی انقلابك مادی معنا سنی؛ همین مدنیت نه طبیعتده نه‌خاصیتده اولمالیدر؟ اونك طبیعتیـپروله‌تار خاصیتی ایسه سوسیالیزم قورولوشندان عبارتدر.

«اوقوماق و اوقوتماق بو ایسه مدنی انقلابك آچاریدر. لاکین اونوتمامالیق که، مبارزه‌سز قومونیست کتاب براشوراﻻریندان آلنان بیلیك هیچ بر معنا ویرمز». (له‌نین ٤ جلد صحیفه ۳۱۵) بورادان معلوم او لور له‌نین یولداش سوسیالیزم قورولوشنا مانع اولان سببلری اورتادان قالدیرماق ایچون مدنی انقلاب واسطه‌سیله مبارزه آپاریلماسنی طلب ایدیر. بو مبارزه‌نی طلب ایتمك سیاسی مبارزه آرزو ایتمك دیمکدر. چونکه، «بز کهنه نظریه طر فداری اولایلمه‌ریك معارف مدنیت کویا سیاستدن آیری‌در. بزیم معارف سیاستمز ـسیاسی مبارزه دیمکدر» (له‌نین ٤ جلد ۱۷۸ نجی صحیفه).

پروله‌تار انقلابنك مقصدیـسوسیالیزمایی قورماق ایچوندر.

همین انقلابی مدنی انقلابی ایله احاطه ایدوب مدنیته ضد اولان سلر ایله مبارزه ایتملی. چونکه، له‌نین یولداش قومونیست کتابلارینی اوقوماق، ایله برابر مبارزه‌یی‌ده طلب ایدیر. اونا کوره‌ده بزیم مکتب و تربیه ایشله‌ریمز پروله‌تار انقلابی مدنی انقلاب پرنسیپلریله باغلایوب نه‌ین که یالگز اوقوماق، حتا اسکی مدنیت اساسلاریله او جمله‌دن بیوروقراتیزمی، فاناتیزمی، عبادت چوروك مفکوره اعتقاد ظن خودپسندلیك یکه‌لیك ایله خور باقماق و بوکبی یکی یاشایشه مانع اولان سببلریله جدی مبارزه آپارمالی‌یز.

احمد احمد اوف.

قاراماللاردا یولو قیجی سه‌ته‌لجه‌م.

قارا ماللاردا اولان بو ناخوشلوق چوق یولقجی‌در. بعض وقت سورو و ناخیرلارا دوشوب بویوك رایونلاری دو تور ایکی ایلیك مشاهده‌سی نتیجه‌سینده، بو ناخوشلوق ۵ـ۶ مالده گورونمشدر. قارا مالدان باشقه بو ناخوشلوق ده‌وه‌لره و کیچی‌لرده‌ده کیچیر

بو ناخوشلوق قارا ماللارا هوادن کیچیر. حیوانلار بو ناخوشلوغا توپلا لاردادا دوتولا بیلرلر. بو ناخوشلوق حیوانلارا باقان نوکرلر و یا باشقا واسطه ایله‌ده باشقا حیوانلارا کیچه بیلر. و اویله ده یم صو و باشقا شیئی واسطه‌سیله‌ده یاییلار. بو ناخوشلوق توولادا بیر ایلدن آرتیق قالا بیلر ناخوشلوق کیچن کیبی ظاهره چیقمایوب ۲ـ۳ حتی ٦ هفته صگرا بیلینیر. بو آزار حیوانه کیچه‌ندن ۲ و یا ٤ هفته صگرا حیوان ئولیر. بو ناخوشلوغا دوتولان حیوانلارك یوزده آتمیش و یا یتمیشی ئولور. خوشبختلیك بوراسینده‌در که سوروده اولان حیوان لارك هاموسینا کیچمیر. دیمك بو نا خوشلوق یوزده ۲۰ و یا ۵۰ سینه تأثیر ایتمز.

ناخوشلوق بیرنجی دفعه دوشنده تك، تك حیوانلارا کیچیر. آنجاق گیتدیکجه ناخوش حیوانلارك صایی چوخالیر. سه‌ته‌لجم ناخوشلوغونك ۲ دورو واردر. بیرینه «گیزلی دور» دییرلر. بو زاماندا ناخوشلوغوك علامتلری حس اولماز. حیوانك ایستیلیکی آرتماز، یالگز حیوان آیاغا قالقدیقدا، صو ایچدیکده و یاخود اوتلاغا گیتدیکده ئوکوره‌ر. اول وقت لرده قورو و گیتج گیتج ئوکوره‌ر. صوگرا ئوکوردیکده حیواندان بیر آغری حس ایدیلر.

بیلینی بوکه‌ر، بوغازینی اوزادار، خسته لیگیك ۲نجی (آشکار) دورینده ئوکو ره‌گی سس‌سیز اولار؛ حیوانك قابورغا لارینك آراسینی بارماقلا باسدیقدا آغرییار. بو دورده حیوان یاتماقده ایسته‌مز. بورون دیشکلری اوهورولور، قاباق آیاقلارینی آرالی قویار، برك آریقلار. ایشتهاسیز ییه‌ر؛ سود ویرمز، اگر بوغاز ایسه بالا سالار.

آشکار خسته اولان و شبهه‌لی حیوا نلاری در حال کسمك لازمدر. (بویله حیوانیك اتینی خوره‌گه ایشلتمك اولار، یالگز جگرلرینی تولاماق لازمدر.) چو نکه اونلار اوزون مدت باشقا حیوانلارا ناخوشلوغی کیچیره‌رلر.

حیوان بو ناخوشاوقدان ساغالسادا، اوندان آز منفعت گوتورمك اولار. چو نکه چوق ضعیف اولورلار و چوق زمان ایشه یارامیرلار. سود ویرمیرلر. بونی‌دا نظره آلمالیدر که خسته‌لنوب سا غالان حیوانلار اوزون مدت باشقا ساغ لام حیوانلارا کیچیریرلر.

ناخوش حیوان ساقلانان توبلانی گو زلجه تمیزله‌یوب سلیمانی، گیره‌ج و با شقه مقیروب قران صولی درمانلارلا در مانلامالیدر. ممکن اولارسا اورایه اوزون مدت حیوان سالمامالیدر.

حیوانلاری بوناخوشلوقدان قورتارماق ایچون بیرجه یول واردر. اودا ساغ حیوانا خسته حیوانیك جگریندن سو گو توروب آشیلاماقدر. بونی بویله ایدیرلر: یگی‌جه ناخوشلانان حیوانی ئولدوروب آغ جگرینده‌ن آقان شیره‌یی (سیلیگی) آلوب ساغلام حیوانیك قویرغونك گو وده‌یه بیتیشه‌ن طرفینده‌ن دری‌سی آلتینا آشیلایرلار. بیر و یا دورت هفته‌ده‌ن صگرا آشیلانان یر بیر تویوق یومورتا سی بویوندا شیشیر. شیش بویوك اولارسه کسمك لازیم گلیر.

چوق حیوانلارك آشدان و شیشده‌ن صوگرا قویروغو دوشور. حیوانلار آشلا نار ایسه یالیگز یوزده بیری و یا اونی ناخوشلایوب ئولر. لاکن همیشه آشی وورماق ممکن اولمادیغیندان خسته و یا شبهه‌لی حیوانلاری کسمك داها یاخشی‌در.

مال دوقتوری: **قالله‌ستینوف.**

اودیوم علهنده ن... جور مبارزه ایتملی

اوزومك اودویوم (قارا) ناخوشلو[غی] ته‌نكك بوتون یاشیل قسمارینده میدا[نه] کلیر. یاپراقلار توند قرمزی رنك آلار[...] اون کبی آغ رنکده توز ایله اورتولور[...] داللاری یرـیر سارالوب قارالیر او[...] بیلکه یانمشدرلر اکر ناخوشلوق چیچك[...] آچاندان قاباق واقع اولموش‌سا چیچك[...] ده آغ توز ایله اورتولوب میوه ویرمی[...] لر. میوه‌لر آغ رنکده توز ایله اورت[...] لوب چاتلیر، قورویور و قوقومیش بالیق قوقوسی ویریرلر. ناخوشلوق نمشلی هو[...] دا، یازدان پایزاجن آسانلقلا یاییلیر. ناخو[...]

افغان پادشاهنك باطوما كلمه‌سی

آناطولی تلغراف آجتنسنك ویردیکی خبره کوره « افغان پادشاهی آرواديله استانبولدا تورکیانك بری، بحری و هوا قوه‌لرینك رسم کچیدینه حاضر بولوندیقدان سوگرا پادشاه اوز آرواديله برابر «ازمیر» نام کمی ایله باطوما حرکت ایتدیلر».

ایونك ۳ ده افغان پادشاهنی قارشیلا ماق ایچون گورجستان و آجاریا حکو متلری، اجتماعی تشکیلاتلاری و سیاسی ممثللرینك نماینده‌لری باطوم اسکله‌سنه تو پلامیشلردی.

ساعت ۲ــده پادشاهی کتیره‌ن «ازمیر» کمیسی دیکر کمیلرله کوروندی. سا حلده قلعه‌لردن متمادی صورتده آچیلان توپلارینك و کمیلرینك دوده‌ك سسلرینك کورولتوسی اوزره «ازمیر» کمیسی اسکله نك یاقیننده آچیق دگرده دورور.

گلنلری قارشیلاماق ایچون ساحلدن «ازمیر» کمیسنه دوغرو ایکی حربی کمیلر افغان ممثلنی، قارقلینی، ماردیقاشو ویلنی، جوغه‌لی، شاهویردیانی، لاووشینی و حسینوف یولداشلار کیتدیلر.

بر بریله سلاملاشاندان سوگرا پادشاه ایله برابر گلن عموم اتفاقك تورکیا ممثلی توفیق بك، افغنسانك تورکیا ممثلی نه‌بلی بك، فخرالدین پاشا، شوکت بك و خلق خارجی ایشلر قومیسارلغی قوللوقچیلاریندان فلورینسکی اوزلرینی کتیره‌ن حربی کمی ده‌کی عسکرلرله صمیمی بر صورتده گوروشه‌رك آیرلدیلار.

پامبوق بجرمك اصوللاریندان

پامبوق كوللرینك باش بوداغلار ینك اوجلارینی قرماق

اولکی صحبتلریمزده پامبوغی بجرمك اصوللاریندا، پامبوق بیتکلرینی سیره‌کلت مکدن، آلاغ اوتلاری تمیزله‌مکدن بحث ایتمیشدیك. و آلاغ اوتلارینی پامبوغیك بوی آتوب اطرافینا کولکه سالماسی زمانینه قدر تمیزله‌مك لازیم اولدیغینی کوسترمشدیك اویله‌جه تارلانی یومشالتماق سووارماق اصوللارینی و غیرلرینی کوستر میشدیك.

بو صحبتمزده‌ده بیز پامبوغی بجرمك اصوللاریندان بیرینی اوخوجیلارا سویله‌یه جکیك. بو پامبوغی بجرمکده لازیم گلن اك آخرنجی تدبیردر. بو گا پا مبوق کوللارینك باش طرفلرینی قرماق دیرلر.

بعض وقتلرده خصوصیله توخومی کیج سه‌پدیکده، کیج بیتیشن نوعلرده و پامبوق کوللاری چوق قول بوداغ آتاندا، پا مبوق کولینك تپه‌لرینی قوپارماق منفعتلی در. بو تدبیری کوردیکده یاخشی نتیجه الده ایتمك ایچون، اونی نه اوقدر تیز و نه‌ده کیج باشلامامالیدر. پامبوق کو کولینك تپه‌سینی قیرماغیك اك کوزه‌ل وقتی، بیرنجی چیچکلر کورونديکی زماندر. (ینه تکرار ایدیریك که پامبوق کولی یاخشی کوکروب، قوه‌لی قول بوداغ آتار ایسه بو تدبیر کوره‌لیدر.) پامبوغیك تپه‌سینی قردیقدان صوگرا بیتکی قوه‌سینی داها بوی آتماغا ویرمیر، بلکه یانلاردان تازه بوداغلار آتماغا، عمله گلمیش دوکمه‌لریك، چیچکلریك، قوزا لاریك و محصوللی بوداقلاریك بسلنمه سنه صرف ایدیر. اودر که بویله کوللار دا پامبوق محصولی چوخالیر و تیز یتیشیر.

پامبوق کولینك تپه‌سینی قیردیقدا، اونیك لاپ اوج طرفندن آنجاق بیر ویرشوق قدر قوپارماق لازیمدر.

آپاریلان تجربه‌لر و یوقلامالار کوستر میش که پامبوق کولینك تپه‌سینی وقتنده قیردیقده محصول هر دیسیاتینده ۱۰ــ۱۲ پوت آرتیر.

لاکن وقتنده ایدیلمز ایسه عکس نتیجه‌ده ویره بیلر. هر چند کولیك با شینی قوپاردیقدان صگرا، چوق پامبوق قوزاسی عمله کلر ایسه‌ده آنجاق وقتی ئوتدیکینه گوره یتیشمز بو سببه گوره‌ده محصول چوخالماز، حتا آزالاردا.

بوندان آگلاشیلیر که پامبوق کو للارینك تپه‌سینی چوق احتیاطلا قرمالیدر و بونی دائره آغرانومندان مصلحتسیز ایتمه‌مه‌لیدر. آغرانوم هر دفعه‌ده یعنی هر بیر پامبوق تارلاسینا باقاراق، دیر که کوللاریك تپه‌سینی قیرماق لازیمدرمی دگل‌می؟

پامبوغی بسله‌مك ایشلری، کوللاریك تپه‌سینی قرماق ایله قورتاریر. بورادا تار لانی بیر داها سووارماغی حسابه گتیر مز ایسه‌ك؛ بوندان صگرا پامبوغك تو پلانماسی مسئله‌سی کلیر. بونی باشقه بیر صحبتده سویله‌ریك.

دیمك پامبوق تارلاسینا اولیندن دقت ایدوب اونی بجرمکه لازیمی قدر سعی و قوه صرف ایدیله و پامبوغی بجرمك خصوصندا یازدیغمیز صحبتلرده گوستریلن لره، دائره آغرانوملارینك مصلحتلرینه عمل ایدیلسه، یاخشی محصول گوتور مکدن آرخاین اولماق اولار.

آخرنجی ایکی ایلده آذربایجان کند لیلریك نمونه تارلالاریندا آپاریلان گنیش تجربه‌لر چوق گوزه‌ل نتیجه‌لر ویرمشدر. بوتون نمونه تارلالاریندا پامبوق محصولی یاقینداکی کندلی تارلالاریندان خیلی آرتق اولمشدر. بعض قضالاردا مثلا کوکچای، قازاق و غیرلرینده نمونه تارلالارینك پامبوق محصولی کندلیلریك ئوزلری بجردیکی تارلالاریك محصو لیندان ۳ــ۴ دفعه آرتق اولمشدر. حتا بعض یرلرده بیر هکتاردان ۱۵۰ــ۱۸۰ پوت پامبوق محصولی کوتوریلمشدر.

بونی‌دا قید ایتمه‌لیدر که نمونه تارلالارینك توپراغی، یاقینداکی کندلی تارلاسینك توپراغیندان هیچده فرقلی اولمامشدر.

بو نمونه تارلالاریندا محصولیك آر تماسینا سبب توپراغیك دوزگون حاضر لانماسی و بیتکلریك دقتله بسلنمه‌سی اولمشدر. بو تارلالاری وقتنده شوملایوب، توخومی جرکه ایله سه‌پمیشدیلر. پامبوق بیتکیلرینی وقتنده سیره‌که‌دوب. آلاغ اوتلارینی وقتنده تمیزله‌میشلردی و وقتنده دیبینی یوموشالدوب سووارمیشلاردی؛ ضره‌رلی جوجولردن وقتنده قورومیشلار دی.

آذربایجان پامبوغی هر ایل عین تار لادا اکدیکلرینی و نوبه‌لی اکین اصولی تطبق ایدیلمه‌دیکینی نظره آلدیقدا، پامبوق تارلاسینا مقید اولماغیك و اونی دقتله بسله‌مکیك لازیم و واجب اولدیغنی تصدیق ایتمك اولار چونکه توپراغیك محصوللی و قوه‌لی اولماسی ایچون اوندا اکیلن بیتکینك نوعینی وقتی وقتنده ده‌کیشدیرمك، اك بیرنجی چاره‌در. بیر تارلادا اکیلن بیتکیلریك نوعنی ایلده‌ن ایله ده‌کیشدیر دیکده توپراغیك بوتون قوه‌سیندن منفعت کوتوومك همده .اونی مدنی اصول ایله یاخشیلاشدیرماق اولار. نه قدر که بزیم کندلیلر تارلادا اکیلن بیتکینك نوعینی ایلدن ایله ده‌کشدیرمك نه اولدیغنی باشا دوشمورلر بیز آنجاق توپراغی قاعده‌سیله حاضرلاماق پامبوغی دقتله بسله‌مك ایله پامبوقچیلقدان چوق منفعت کوتوره بیله‌ریك.

پامبوق محصولینك آرتماسی‌دا بیزه ایکی جهتدن فائدالی و لازمدر: اولا پامبوق محصولمز چوقالدیقجا، باشقه ئو لکه‌لردن پامبوق آلماق احتیاجمیز آزالار. ایکنجی بو تصرفاتدان گلیر چوخالار، کندلینك‌ده دولاناجاغی راحت کچر امید ایدیریك پامبوقچی کندلیلریمز گو ستردیکمز مصلحتلردن منفعت کوتوره‌رلر

آغرانوم غرادوف.

لغت قاباغنی آلماق ایچون اك یاخشی واسطه کوکورت توزی‌در که مخصوص کوروکلر یاخود توربیللر ایله ته‌نکلره سه‌پیرلر. کوکورت توزینی موسم عرضنده ۲ــ۳ دفعه سه‌پمك لازیمدر. برنجی دفعه هر حالدا جیجه‌ك آچان زمان یعنی مایك آخرلارندا یا اینکه ایونآینك ابتداسندا و ناخوشلوق کوروکورسه بر دفعه‌ده ایولیك آخرنده یا اینکه آووست ابتدا سندا جیجه‌ك آچان وقت کوکورت تو زی سه‌پمك چوق مهم‌در، چونکه ناخوش لغت قباغنی آلماقدان باشقا میوه‌نك‌ده انکشافنه یاردیم ایدیر. کوکورتك اك یاخشی سه‌پیلمك زمانی کون چیقمازدان اولدر. یل اولان کونلرده سه‌پمه‌یوب، هوانك ساکت زماندا سه‌پمه‌لیدر. کوکورت توزینی هرباغباجی‌دان و یاخود قره‌دی شرکتندن اله کتورمك ممکن‌در.

ه. آیوازوف

جان صاغلیغی

یاره‌یه نه جور باقمالیدر

انسان اوز حیاتی عرضنده، ایشلدیکی زمان هر نوعی بلایه مبتلا اولور. حتا ایوده اوتوردیغی زماندا انسانا خنا چاتا بیلیر. بلالار جوربه‌جوردر، دیوار، دام آلتندا قالماق، آرابا، فایتون آلتنا دوشمك قضاعاً کولله، داش ده‌کمك، بچاق یاخود خنجر یاراسی و سائره بو جور بلالار ئوز ویره‌نده انسان یارالانیر، سوموکی قیریلیر والخ...

بویله بر حادثه واقع اولان وقت انسان کومکه یتشمه‌لی. ایدیلن کومکده‌ن طلب ایدیر. اودرکه کومکه یتشه‌نلر نه‌جور کو مك ایده‌جکنی بیلملی که ایتدیکی یاردیم ثمره‌لی اولسون نه اینکه ضرر ویرسین. کیم‌که کومك ایتمه‌کی علمی صورتده بیلمیر کومکه کیتمه‌ملی. اویله آداملار یاردیم ایده‌جکلری یرده ضرر ویره‌رلر.

انسان چالشیرکان و یاخود باشقا بر سببدن دولایی یارالانیر یارا انسان وجو دینك (درینك، دامارلاریك، سوموکك، قارنینك، سینه‌سنك، باشیك و غیره) بو تونلکنك بوزولماسیدر، یارا اولمیانجا ده‌ری ساغلام‌در، یارالاندیغی وقت ده‌ری یرتیلیر، اوندان قان آقیر. یارا درین، آغیر و یونکول یوزدن اولابیلر. حتا قان آقمیاجاق قدر خیردا اولابیلر. بعض دفعه‌ده اك خیردا بر یارادان چوقلی قان آقیر. بو حاللار یارانك یرینه کوره‌در. یارا خیردا ایسه اولورکه هیچ آجیماز. فقط بویوك یارا دائما آغریار.

لو اودرکه یارا ئوز طبیعی کیدیشندن چیقماسین و آغیرلاشماسین. آغیرلاشما ایسه کیرده‌ن، هوادان، یاردیم ایده‌نك اللریندن، یارا اوزرینه قویولان سارغیلار دان و علاجلاردان اولور. بزده پیس بر عادت واردرکه یارا اوزه‌رینده توپراق، کول سه‌پمك، هر راست کلن شیئله یا رانی ساریماق‌در. هیچ کس دوشونمیر که یارا کیرله‌نده کچ صاغالیر یا اینکه هیچ صاغالماز یارالی‌نك هر شیئدن قاباق استراحته احتیاجی واردر. قباقجادان چا لشمالی که یارالینك آغریسی اولماسین، دقتله اونی چه‌ویرمك، پالتارلاری یاپشماماق ایچون یارالی یرلری آچماق یارایا قطعیاً ال وورماماق، یوماماق، دوقتوره کوستریلنه کبی تمیز یویولمیش پارچا ایله (هرحالدا آغ اولماق شرطیله) ساریماق، ال آلتندا حاضر بر شئی اولمازسا تزلکله ایوه یا اینکه دوقتوره یتیرملیدر. هرکسیك جیبنده یارا ساریغی بولونمالی، هر ساعت لازیم اولابیلر. بو جور حاضر سارغیلار اجزا خانه‌ده ساتیلیر. بو سارغی بریارچا تنظیف پامبوق‌درکه قباقجادان ده‌زینفه‌قسیا (تطهیر) ایدیلمشدر و تمیز قیلوفا ایچنده .بولنور.

بویله بر حادثه یوز ویرنده تیز تنظیفی آچماق یارایه ساریماق و پامبوقی اوزه رینه قویمالیدر. تنظیفك یارا اوزه‌رینه قو یولاجاق طرفه ال وورمامالیدر. بو جور ساریقدان سوگرا یارالی‌یی ایوه یا اینکه دوقتوریك یانئا آپارمالیدر. اکر دوقتور یارالی‌یی ایوده ساقلاماغی مناسب کوره‌ر سه ایوه کوتورمك اولار.

یارانك باقیلماسی

یاردیم ایتمه‌نك اك مهم مسئله‌سی یارانك باقلماسیدر. طبیعت بوتون حیوانلارا ناخو شلق علیهنده مبارزه ایتمکه و اوندان مدافعه اولنماغا قابلیت ویرمیشدر. یارالار اویله‌ده بر چوق ناخوشلقلار ئوز ئوزلکنده یاخشی اولور اکر اونی کیرلتمه‌سونلر دوقتوریك و عمومیتله یاردیم ایده‌نك رو

یارانك اطرافنی سپیرتو ایله تمیزله‌مك لازیمدر، یارایه یود سورتمك اولور. او یله یارالاردا واردرکه یود وورماق ضرر در. اودرکه دوقتوره کوسترملی و یارا نك نه جور معالجه ایدیلمه‌سنی دوقتوردان اوکره‌نمه‌لیدر.

دوقتور: آ. م.

یوزه و دیشه نه جور باقمالی!

انسان ده‌ریسی، بدنده‌ن چوق ــ چوق ضررلی شئلری رد ایدیر. و بده‌نیك ایستی سینی بر قراردا ساقلاییر. بوتون بدنمزی ئورتموش ده‌رینك وظیفه‌سنی برینه یتیر مك ایچون ده‌ری‌یی تمیز ساقلامالی. یونکول پالتار گیمه‌لی.

نازیك و یونکول لباس تمیز هوانیك بدنمزه آسانلیقلا گیره‌بیلمه‌سی ایچوندر. بوندان ده‌رینك تمیز و یوموشاق اولما سینا چالیشمالی.

تمیز اولان ده‌ری‌ده یارا عمله کلمز، ده‌رینی اك یاخشی تمیزله‌ین شئی صو و سابوندر.

سویوق صو بده‌نی صاف و سلامت ایدیر.

انسانیك یوزی گوزگی کبی برشئدر. هر بر خسته آدامیك حالی یوزینده‌ن بللی اولور.

ساغلام آدامیك یوزی تمیز، یاناقلاری دوداقلاری گول ره‌نکینده و گوزلری ایشیقلی اولور. یوزده هیچ بر لکه و قیریشیق اولماییر. یوزی تمیز و یوموشاق ساقلاماق ایچون صو ایله یوماق لازیمدر. سابون ایله یوزی تیزــتیز یوماق یاخشی دکلدر. چونکه سابوندا اولان سودا یو زی خراب ایدیر.

یوزه وورولان سابون باجاردیقجا سو داسز و یاخود آز سودالی اولمالی‌در. یوزیك ده‌ریسی قانسز، قیریشمیش و لکه لی اولان زمان یاتماقدان قاباق وازیلین و یا لونومین سورتمك لازیمدر.

تمیز و سلامت دیش بده‌نیك یاراشیغی در. عموم بده‌نیك سلامت اولماسی اونیك دیشلرینك ساف اولماسیندان آسیلی‌در.

انسان دیشلرینه یاخشی باقمازسه آغز یندان پیس قوقو کلر. بو ایسه انسانیك هم اوزینه و همده باشقاسینه اذیت ویریر.

زه‌ده‌لی دیش گونده‌ن گونه چورو یور. و پیس قوقو ویریر. دیش زه‌ده‌لند یکده اوندا عمله کلن دیشیکره یینتی دولور. و دیشی چوروتمکه باشلاییر و آغیزدان کلن پیس قوقولارا سبب اولور. بوگاکوره دیشلره دقت یتیرمك لازیمدر. اونیك آراسینا دولان یمك قیرینتیلارینی آغیزدان رد ایتمك واجبدر.

هر کون دیشی یاراشوق (دیش تو زی) ایله یومالی و هر یمکده‌ن سوگرا و یاتماقدان اول آغزی چالخامالی.

هچ بر وقت یمکی ایستی یمك لازیم دکلدر. چونکه ایستی شئی یدیکده دیشیك میناسی چاتلاییور و بو چاتلاقلارا آغیزدا اولان مینلرجه میقروبلار دولوب دیشلریك چوروممه‌سینه سبب اولور.

چوق سویوق شئیده دیشه‌ضرر ویریر. و اونلاریك چورومه‌سینه سببیت ویریر. انسانیك یمکی نه چوق ایستی و نه‌ده چوق سویوق اولمالی‌در.

چوق وقت انسانیك جنه‌لری قانایر. چوق آدام بوگا اهمیت ویرمیر. آنجاق بیلمه‌لی ساغلام جنه‌لرده‌ن قان کلمز. جنه لریك خسته اولماسی دیشلری‌ده خراب ایدیر. و اونلاریك تیز توکولمه‌سینه سبب اولور. بده‌نیك سلامتلیکی ایچون دیش لری وقتلی وقتندا یومالی و تمیز ساقلا مالی.

ش. ق.

داباغ ناخوشلوغی

بو ناخوشلوق چوق دفعه بوتون رایون لارا یاییلیر. بونیك نشانه‌لرینده‌ن اك بویو گی بودرکه، حیوانیك ایستیلیگی آرتیر، آغزیندان صو آقیر، آغزینی آچاندا دیلینك اوستونده خیردا قابارجیقلار او لور. قابارجیغك ایچنده ساریمتراق شیره اولور، آز وقتدن سوگرا ده‌کیشیلر. برینده قرمزی له‌که‌قالیر، بعضاً قابارجیقلار او قدر چوق اولورکه، اونلاریك هامو سی آچیلاندان سوگرا اویله کورونورکه کویا حیوانیك دیلی تمامیله سویولمشدر. اوگا گوره بو آزارا «دیل» آزاری و بزلرده داباغ دییرلر.

چوق وقت حیوانیك دیلنده‌ن باشقا دیرناقلارینك آراسیندا قابارجیقلار عمله کلیر، توپوغی (بیله‌نگی) شیشیر. حیوان آقساماغا باشلاییر. یاتیر و چوق دفعه قالقابیلمیر.

قویون و کیچیلر بو آزارا سیره‌ك دوتولورلار. بو آزار بوتون حیوانلارا و انسانلارا کیچه‌بیلیر. حیوانلار تووله‌دا اولاندا بو آزار تیز بر زماندا بوتون حیوانلارا کیچوب قورتولور. بر آی آی یاریمدان سوگرا بو آزار قورتاریر. بو آزاردان یوزده بر و یا بیش حیوان ئولور.

داباغیك قورقولی اولماسی بوراسندادر که آزار تووله‌دا اولان پینده بر ایله قدر قالیر. و هر بر کچیك واسطه ایله مثلا پالتاردان سودده‌ن پنیرده‌ن، یاغدان و غیر شیئلرده‌ن باشقا حیوانا و یا انسانا یولوقور. بوگا گوره‌ده چوق کره بو آزاری چوبانلار، اوتلاقلاردا، حیوان سو واران یرلرده باشقا کندیك مالالارینا کچیر مکه سبب اولورلار.

داباغ ناخوشلوغی حیوانا کیچه‌نده‌ن بر و یا ایکی هفته سوگرا ظاهره چیقار. انسانلارا و بیزوولارا آزارلی حیوانیك سودینده‌ن داباغ خسته‌لیکی کچیر. اوگا کوره هیچ وقت سودی قایناتمامیش ایچمه مه‌لی‌در.

داباغ ناخوشلوغوندان ساغالان حیوان لار چوق آریقلار. چونکه اونلاریك آغزیندا عمله کلن یارادان، یم یه‌یه‌بیلمیرلر. و دیرناقلاری یارا اولدوغوندان ایشله‌یه بیلمیرلر؛ آقساییرلار، یاتیرلار، اینکلرایسه سودلرینی قورودورلار.

حیوانلاریك بو آزاردان ئولمه‌لری‌ده ضعیفلیکده‌ن اولور. یاخوددا چوق یاتماق دان بدنلرینده «یاغیر» یارا عمله گلیر. آلتلرینا دوشه‌ن به‌لیم و غیری تمیز اولمو یاندا «یاغیر» چیرکله‌نیر و حیوانیك قانی زهرله‌نیب ئولور. داباغ ناخوشلوغونك معالجه‌سی ایچون درمان لازیم دکلدر. یالگز حیوانا مقید اولماق لازیمدر.

اولا حیوانیك یاتدیغی بر یوموشاق، قوری اولمالی. او زمان بدنینده یاغیر، یارا عمله کلیر؛ ایکنجی، خسته حیوانا تازه و تمیز صو ویرملی، بروبدره صویا بر و یا ایکی خوره‌ك قاشیقی سیرکه یا خود (سالیاتا یاکیسلاتا) قاتمالی. یالگز دوری و یوموشاق یم ویرمك اولار. مثلا که‌پك و یارمادان قاییریلان یال و یاخود یاش اوت ویرمه‌لی.

حیوانیك دیلینده عمله کلن قابارجیقلا را و قیرمزی له‌که‌لره هیچ ال وورماماق یاخشی‌در. اکر آغزیندا یارا چوق ایسه او زمان یونگول (قره‌ئولین) سویله (۲ بوتولگه صویا بر خوره‌ك قاشیغی قره‌ئولین قاتمالی) ویاخود (تانین)، (بوره) دینلن درمانلار ایله آغزینی چالخامالی‌در، بونی رمزین بوری ایله ایتمك اولار.

حیوانیك دیرناقلاریندا‌کی یارالاری‌دا بو درمانلارلا یویوب تمیز آپتیك قاطرانی (دیوغوت) diogot سورتمه‌لی و تمیز اسگی ایله باغلامالی، آزار گورونه‌نده حیوانلاری تووله‌لاردا ساقلایوب، باشقا حیوان و انسانلاری حیاطه قویمامالی و آزار اولان یرلردن اوت، آلوب ایشله‌تمه مه‌لیدر. بردن‌ــبره کهنه ماللارا قاتمامالی آزی ۱۴ گون اونی آیری ساقلامالیدر.

اکر بر حیاطدا تك بر حیوانا بیله داباغ ناخوشلوغی ده‌که همان حیاطدا کی حیوانلاریك هاموسنی آزارلاتماق یاخشی‌در. چونکه بعض وقت آزار آیلا رلا حیاطدان چیقماز. بوگا گوره‌ده آزارلی حیوانیك آغزیندان آقان سودان ساغلاملاریك آغزینا سورتورلر. بویله‌لکله حیوانلاریك هاموسی بردن ناخوشلانیر و ۲ــ۳ هفته‌دن سوگرا آزار قورتاریر.

مال دوقتوری: قالله ستینوف

مدیر مسئول م. حسین‌اوف

Butun əlqələrin Proletarları, birləşiniz!

8 Ijyn 1928-nci il.

Jaşasın işçi-qəntli ittifakı.

Abynə kijmətləri:
1 Illiqi . . . . 2 manat
6 Ajlıqı . . . . 1 manat
3 Ajlıqı . . . . 60 kəpeq

Адрес Эрив. Ц. К. К. П. (б) Арм.

Zənqi gəzetəsi

ERMƏNISTAN KOMMYNIST (b) FIRKƏSI MƏRQƏZI KOMITƏSININ ORGANI, QƏNTLI GƏZETƏSI DIR.

Adres: Irəvan K.)b) F. M. Komitəsi

№ 35 (135) həftədə iqi dəfə' çıkır 3-nci il dəvamı

UMYM ITTIFAK KOMMYNIST (BOLŞEVIQ) FIRKƏSI MƏRQƏZI KOMITƏSININ BUTUN FIRKƏ UZVLƏRINƏ VƏ BUTUN IŞÇILƏRƏ MURACƏƏTI

MOSKVA—(Zaktac) Umym Itti[fa]k Kommynist (bolşeviq) Firkəsi Mərqəzi Komitəsinin by muracəətnaməsində işçi sınıfının sənajə qyrylyşynda bəjuq işlər qərduju, qəntlilərə əz təsərrufatlarını jeni usyl ilə kyrmakda jardım etməsi qejd edildiqdən sonra by işdə karşıja çıkan ənqəllər qestərilir. Bynlardan ən muhummu bejnəlxəlk kapitalın hucymy və kylakların ...əzjikidir. Byndan başka imdi işçi sınıfının karşısına burokratizm ...urundurmə, sarxoşlyk və gejri ...y qibi əsqidən kalma şejlər çıkır ..., bynların karşısı alınmazsa sos[i]alizm kyrylyşy mumqun dejildir.

Sonra firqənin by jolda qərdu... işlər kejd edildiqdən sonra fir[k]ə işlərində aşagıdaqi tədbirlərin ...qərulməsi lazım hesab edilir,

1. Firkə daxilində tənkid işləri[n]i tə'min etməli.

2. Firkə organlarının tam seç[k]i uzrə olmasını tə'min etməli.

3. Kommynistlərə məhqəmə və [q]ejri işlərdə edilən quzəştləri ləgv [e]dib cinajət japan firkəçini hansı [h]ər vəzifədə olyrsa olsyn mə'syli[j]ətə cəlb etməli.

4. Qutlə arasında firkə jşini ar[tı]rıb, işçilərə, işçi qənclərə və [q]əndin jarım proletar unsurlərinə [x]ysysi dikkət vərməli.

5. Işin dəjərini jakşılaşdırıb fir[k]ə təşqilatlarının xırda inzibat kəj... ...mlygyna jol verməməli.

6. Firkənin rəhbər organında ...imaji hej'əti jakşılaşdırmalı və ...hej'ətlə qutlənin xusysən səna[j]ə əlakəsini məhqəmlətməli.

6. Qutləjə tə'sir etməq uçun [bi]rinci novbədə kommynistlər əzu ...rət qestərməli.

Həmqarlar hərəqatı sahəsində [a]şagıdaqı tədbirlər lazım dır.

1. Birinci novbədə həmqarlar [de]mokratjası və onyn organlarının seçilmə usylynyn pozylması ...jhinə mubarəzə aparmalı.

2. Həmqarlar ittifakı əz xusysi [və]zifələrini heç bir zaman jaddan [çı]xarmamalı. By işə işçilərin nə[in]ki umymi, bəlqə adi ehtitacları-nı mudafəə etməqden, burokratizm ilə mubarəzədən. qeniş mədəni məarif işindən də işçiləri sos jalist təsərrufatına çaqməqdən iba rətdir.

3. Həmqarlar təşqilatlarının və birinci novbədə aşagı təşqilatların işini canlandırmalı.

4. Kontrol komisionlarını istehsalat və nəklijjatın hər cəhətinə jajmalı.

5. Istehsalat musavərələrinin işini canlandırmalı. Işçilərin əməli təqliflərinin hətata qeçirilməsini tə'min etməli, istehsalat musavərələrini qutlənin kontrol organına çevirməli.

6. Həmqarlar ittifakı sıralarına işçilərin ən qeridə kalmış təbəkələrini cəlb etməli və by qutlənin maddi və mədəni sijası ehtijacına ən bəjuq fiqir verməli dir.

7. Həmqarlar işinə jeni kadrolar cəlb etməli, firkəsizləri qeniş syrətdə cəlb edib onların aktiv çalışmasını tə'min etməli,

8. Proletar kadroları arasında tərbijə işlərini kuvvələndirməli. Onları idarə etməq və məs'ylijjət hissinə alışdırmalı dır.

Şyra aparatı işlərində aşagıdaqı məsələləri ciddi syrətdə novbəjə kojmalı dır.

1. Burokratizm ilə mubarizə etməli və aparatı dahada sadələşdirməli dir.

2. Işçiləri dəvlət və təsərrufat işlərinə çaqməli və by işi muntəzəm jola salmalıdır.

3. Həkikətdə biliqli olan işçi kadrosy və Şyra hequmətinə dogry olan mutəxəssislər jaratmalı. Işçilərdən kızıl mutəxəssislər hazırmalı. hazırda olan proletar zijalıların işə çaqməli.

4. Dəvlət aparatını jaxşılaşdırmalı və ony sosjalist iktisadijatının tələbine jygynlaşdırmalı.

Sonra Mərqəzi Komitə by diraktivlərin firkəçilər və işçilər tərəfindən lazımınca və dikkətli syrətdə həjata qeçiriləcəjinə umid bagladıgını kejd edir.

MUXBURLƏR HƏKKINDƏ

Gəzetəmizin ətrafına toplanan kəza, qənt və muəssisələrin noksan və fəalijjətindən xəbər verən juzlərcə muxburlərimiz var dır.

Bynlar hamısı "Zənqi" gəzetəsinin çiçəqləri dir, by muxburlərimiz by vakta kədər qəniş qitləjə oldykca jardımda bylynmyşlar dır.

By vakta kədər muxburlər jalnız şyra muəssisələri firkə qənclər və əzəqlərinin fəalijjət və nok sanlarından jazırlar—byda oldykca əhəmmijjətli dir.

Fəkət by qun firkəmiz karşısına bəjuq məsələlər kojyr. Həman məsələləri qeniş qitlə arasında həjata qeçirəcəq qenə işçi-qəntli muxburlərimiz dir.

O dır qi jazmakla qifajətlənməjib ejni zəmanda qundəliq kampanjalarda ciddi iştiraq etməli.

Qəntli muxburlərimiz ehtijaclardan jazırqən umymi, əməli təqlif etməli, və jaxyd hanqı noksan hanqı idarə vasitəsi ilə aradan kaldırılacagını nəzərə alarak o idarənin nəzərini cəlb etməlisiniz.

Jeni jazmaga başlamış qəntli muxburlər iqi sətirliq bir noksan həkkində 2—3 sutyny doldyryrlar.

Əlbətdəqi by məqtyb idarəmizə çatanda ondan fiqir çıkarmak çətin olyr.

Gəzetə idarəsinə qələn juzlərcə məqtyblara bakacak qundəliq kampanjalardan "qənt təsərrufatını kollektivləşdirməq" "qəntliləri qənt təsərrufat istekraz vərəkəsinə jazdırmak" biletlərinin satılması həkkində jazırlar, laqin yzyn jazdijə jazıldıgından bir fiqir çıkarmak mumqun olmyr.

Əjlənçi məqtyblarda dərcə verilmir.

O dır qi işçi-qənt muxburu adı ilə gezetəmiz ətrafına toplanan muxburlərimiz məhəllərdə aparılan kampanjaların canlı, muvəfəkijjətli olmasında canlı bir vasitəçi oldygyny ynytmajıb by kampanjalarda qedişindən [?]və qəntlilərin kampanjalarda iştiraqından gəzetəjə mə'lymatlar verməli dirlər.

Nəsirli

MƏDƏNI INKLAB CƏBHƏSINDƏ

Kadınlar mollanın kyrdygy qələqdən kyrtyla bilmirlər

Razdan nahijjəsi Aşagı Necilli qənt əhli Paşa Muhərrəm Ogly 1924-nci ildə 17 jaşında olan cəvanə kızını kızın xəbəri olmadan həmin qənt saqini Məhəmməd Husejin Bagır oglyna 20 kızıla satmış və molla ilə qəbin qesdirmiş dir.

Həkikətən turq xəlki xisysən kadınları konşy millətlərə nisbətən çok qeridə mədənijjətdən yzak kaldıkları uçun kız atasının alçak hərəqətinə karşı bir təşəbbusatda bylynamamış dır:

Hal-hazırda kız dystak qibi ata sının evində kalmış dır. Bəjuq Oktjabrın fityhatı sajəsində işçi-qəntli hequməti kadın və ərqəq hukykynyn musavi oldygyny kəti syrətdə kərarə aldıgı halda turq kadınları və bacılarımızın savadsızlıgı juzundən by hukykdan istifadə edə bilmirlər.

Qəntlərimizdə qəhnədən kalma adətlərdən ən çirqin olanı oglan kızı, jaxyd kız oglanı alan zaman bir birilərindən xəbərsiz jeni (Zaks siz) qəbin qəsdirirlər.

Əlbətdə bejlə olarsa jeni Zaksa qediləcə orada hər iqisinin rəji soryşylyb sonra əkd baglanar. By zaman əsla bejlə na razılıklar mejdana çıkmaz.

Jykarıdaqı jaramaz hərəqətdən ytanmıjan Paşa kardaşı kızınıda əz balasınıda saldıgı oda salmak uçun ciddi syrətdə çalışır.

Imdi işə mərqəzi, kəza kadınlar şe'bələri və xisysən nahijjə icraijjə komitəsi by işlərin karşısını tezliq də alarsa, həkikətən turq səhnəsində firkəmizin 15-nci kyryltajında ortaja atılmış "Mədəni inklab" şyarını həjata qeçirmiş olacajık.

Musahib

QƏNT IŞLƏRI VƏ MƏZYNLAR

[Q]ərəcəqimiz işlərin çoky qənt[lər]də dir, hər qəscə mə'lym dyr [qi] qəntlərimizdə istər firkə, istərsə [koo]perativ şyra və ja başka işlər[də] ... olan qibi kuvvəli dəqil ... çunqu qəntlərdə lazımınca ...rlı işçilərimiz jok dyr.

[O] dır qi by vəzifə jaj tə'tili mu[nasi]bəti ilə 9 aj şəhərdə təhsil ... imdi qəntlərə kajıdan qəntli [ya]şomol və tələbələrin uzərinə ...r,, jaj tə'tili munasibəti ilə ...rə qedən tələbələr rahətliqlə ...l qəndin butun işlərini canlan[dır]mak uçun qetdiqlərini yrnytma... dır.

Onlar qəndə qidərqən, qəndin hər bir işinə rəhbərliq etməli dirlər.

Qənt şyrasının bəlmələrində (seksjalarda, çalışmalı, şəhərdə aldıkları jeniliqləri qəntdə həjata qeçirməlidirlər.

Qoma karaətxanələrində toplanıb qəntliləri maraklandıran məsələlər ilə məşgyl olmalı, pedagogi texnikomyndan qedən tələbələr işə pionerlər arasında pedagoş işlərini canlandırmalı, divar gəzetələrini canlı və cəmaəti maraklandıran məsələlər (hər kampanjaja aid məkalələr və şəqilləri) ilə çıkarmalı, qənt şyrasının, əzəqin, kooperatifin noksan və fəalijjətindən divar gəzetəsinə parçalar verməli.

Qəntliləri (MOPR, Oso-Aviaxim, qənt ilə şəhər əlakəsi, hilal ehmər və by qibi) qitləvi və ictimaji təşqilatlara cəlb etməqlə qifajətlənməjib onların məksəd və əhəmijjətindən qəntlilərə mə'lymat verməli.

Kadınlar arasında ictimaji və si jasi fəalijjəti artırmalı (xsyşən kom somol və firkəçi joldaşlar əz bacı ana və joldaşlarını kadınlar içərisində numynə olarak cəlb etməli).

Onları ictimaji təşqilatlara cəlb etməli.

Qənt təsərrufatının kollektivləşməsi uçun çalışmalı, joksyl və ortabab qəntliləri kooperativlər ətrafına toplamak kooperatifdə olan noksanları aradan kaldırmak uçun kooperatif hejjət idarəsi ilə əlakəjə qirməli.

Qənt təsərrufatını juqsəltməq uçun bırakılan "qənt təsərrufat istikrazı"na qəntliləri abynəçi jazdırmalı.

By qun jaj tə'tili munasibəti ilə qəntlərə qedən komsomolçy tələbələr qestərilən vəzifələri ifa edər lərsə qəntdəqi kyrylyş işlərimizin oldykca canlanacagına şubhə olamaz.

Maman

Fiqir verməli

Zənqi Basar nahijjəsinin Şellu hmandar və Sərvanlar qəntləri

Azan səsi əvəzinə radio səsi

Vedi Basar nahijjəsinin qeçmiş tarixı ilə tanış olan oxyjycylarımız Vedi Basarın milli vyryşmalar jyrdy oldygyny erməni-turq zəhmətqeşləri bir-birini kırdıgı ha myjə mə'lym dyr.

By qərəq bejlədə olmalı idi.

Çunqu daşnak və mysavatların apardıgı səjasətin nəticəsi by idi və oldyda.

Yzyn muddət mohymat qəntlilərimizi dini əsarət altında saklaıdıgından mədəni-məarifcə qəridə kaldıkları inqar edilməz. Ancak şyralar Ermənistanı beş altı il ərzində Vedi Basar turqlərinin ik tisadi vəzijjətini jaxşılaşdırmak uçun bəjuq fədaqarlıklarda bylynmış ən nehajət iktisadı halları jaxşılaşdıkdan sonra onların mədəni məarif işlərinə fiqir verməqə başlamış dır.

By qunləri Vedi Basarın ən yzak qəntlərində məqtəblər var dır qi byrada juzlərcə qəntli yşaklar əz ana dillərində tərbijjə alyrlar. Deməq olar qi by mədəni kuvvə çoxaldıgı mohymatın jeri daralır.

Daha dunənə kədər azan səsinə kylak asan zəhmətqeşlərimiz by qun radionyn ətrafına toplanıb xarcı əlqələrdən və Şyralar Ittifakının ajrı ajrı cumhyrijjətlərin dən muxtəlif məlymatlar eşidirlər. Və çok məraklanırlar hətda xırda jaşlı yşaklar bejlə fənn və texnikanın mohymata galıb qəldiqlərini əzləri muhaqimə edirlər.

Ijynyn iqisində **Istanbyldan** mozikə səsini eşitdiqimiz qibi də **Irəvandan** qəzəl məlymatlar aldık.

Ancak radijoda turqcə mə'ryzələrin həftədə bir dəfə dəqil iqi dəfə olmasını və radijo aparatının qəntlərdə çoxalmasını mərqəzi təşqilat nəzərə almalı dır.

Çunqu kabagımızda dyran mədəni inklab məsələsi ilə həman radijo işi əlakədar oldygyndan by qibi biliqlər ilə qəntlilərimizi tanış ejləməq mohymatın qequnu kazmakla qəntli zəhmətqeşlərimizin mədəni səvijjəsini artırmış olarız.

Jeni Muxbur

arasında olan qeprudən qeçməq mumqun olmyr.

Çunqu qeprulər qəhnə oldyklarından xarab olmyş agacları təqul mış dur.

O dır qi qəntlilər qeçən vakt ajakların çıkarıb qeçirlər. Sy çok qələndə işə qeçməq çətinləşir.

By barədə qənt şyrası imdijə kədər bir elçu qetyrməmiş dir.

Nahijjə icraijjə komitəsinin ciddi təşəbbusatını qezlujuruq.

Jeniliqi sevən

Mudur-mə'syl M. Husejnof

Ermənistan Poligraftrestinin iqinci mətbə'əsində çap olyndı.

Ր. 2. Գ. Ցեբեան